

บทคัดย่อ

รัฐบาลต้องการที่จะให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ โดยผลักดันสินค้าเกษตรอินทรีย์เป็นวาระแห่งชาติในปีพ.ศ. 2548-2552 และถึงแม้ว่าจะมีการจัดตั้งสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ขึ้นในปี 2538 แต่ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ยังเติบโตน้อยมาก ปัญหาส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากปัญหาความไม่สมมาตรของข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากผู้บริโภคไม่สามารถทราบได้ว่าสินค้าที่ตนบริโภคนั้นเป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์จริงหรือไม่แม้ภายหลังจากบริโภคไปแล้ว (สินค้าเกษตรอินทรีย์จัดเป็น Credence goods) ดังนั้น ก่อนที่ภาครัฐจะเข้าไปส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เกษตรกรหันไปผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ควรมีการศึกษาทางด้านอุปสงค์ของผู้บริโภคเสียก่อน เนื่องจากที่ผ่านมามีหลายกรณีที่ภาครัฐเข้าไปส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้าแต่ไม่มีตลาดรองรับ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักสำคัญ 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาถึงค่าความเต็มใจที่จะจ่ายส่วนต่างระดับราคาสูงสุดโดยเฉลี่ยระหว่างสินค้าเนื้อสุกรอินทรีย์กับเนื้อสุกรธรรมดา 1 กิโลกรัม (Mean of MWTP) และปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้บริโภค โดยวิธีการสมมติเหตุการณ์ให้ประเมินค่า (Contingent Valuation Method: CVM) โดยใช้วิธีออกแบบสอบถามโดยใช้คำถามปลายปิดแบบ 2 รอบ (Double Bounded Closed-ended Approach) และใช้แบบจำลอง Double Bounded Logit Model ในการประมาณค่าผลที่ได้จากแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคเนื้อสุกรส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์ค่อนข้างดี แต่คิดว่าตนเองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์ค่อนข้างน้อย และคิดว่าข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์มีไม่เพียงพอ นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าค่าความเต็มใจที่จะจ่ายระดับราคาส่วนต่างสูงสุดระหว่างเนื้อสุกรอินทรีย์กับเนื้อสุกรธรรมดา 1 กิโลกรัม (Mean of MWTP) มีค่าประมาณ 25 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งหมายความว่า หากผู้ผลิตเนื้อสุกรอินทรีย์ตั้งราคาสูงกว่าเนื้อสุกรธรรมดา 25 บาทต่อกิโลกรัม จะมีผู้บริโภคประมาณ 50% ที่ซื้อเนื้อสุกรอินทรีย์ ซึ่งจะทำให้ผู้ผลิตสามารถประเมินศักยภาพของตนได้ว่าจะเลือกผลิตสินค้าเนื้อสุกรอินทรีย์หรือไม่ เมื่อเทียบระหว่างผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับกับต้นทุนการผลิตเนื้อสุกรอินทรีย์

ในขณะที่ปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้บริโภค ได้แก่ ระดับราคาส่วนต่างระหว่างเนื้อสุกรอินทรีย์กับเนื้อสุกรธรรมดาซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความเต็มใจที่จะจ่าย ในขณะที่รายได้ต่อเดือน ความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพจากการบริโภค

อาหาร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์ และทัศนคติต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความเต็มใจที่จะจ่าย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานและงานศึกษาในอดีต ผลการศึกษาดังกล่าวจะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) สามารถนำไปใช้ดำเนินนโยบายส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ได้อย่างเหมาะสม